

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši pondeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četr leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gl., za četr leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tne dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemam za četr leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 "gledaliska stolba". Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v "Narodnej tiskarni" v Kolmanovej hiši.

Cesarjevo potovanje v Galicijo in ruske novine.

Našim bralcem je uže znano, da so mnogi politični proroki, ki svoje želje prodajejo kot bodoče dogodke, tako-le pripovedovali, ko je naš cesar v Galicijo potoval: „Kakor je bilo cesarjevo potovanje v Dalmacijo predznamenje za hercegovski vstanek in za orientalno vojsko, tako pomeni tudi cesarjev pot v Galicijo bližnjo vojsko z Rusijo“. Tako so prorokovali ne le magjarski in judovsko-nemški listi, ki bi samo iz sovraštva do Rusije in Slovanov radi tako vojsko imeli ne glede na dvomljiv nje uspeh, ampak celo resni Francozje so tako računili. Hrvatski list starčevičevske stranke n. pr. je prinesel pogovor necega Hrvata s Peyramontom, znamen žurnalistom, kateremu je knez Gorčakov uže l. 1875 zabil „soites forts“ (glejte, da boste Francozi močni), in Peyramont je sam tudi izrekel zgornjo misel, namreč, da hoče Bismarkova Nemčija Avstrijo v vojsko proti Rusiji potegniti.

Naj čuda tedaj, da so ruski listi z veliko pozornostjo spremljali našega cesarja po Galiciji, vse njega govore oznanjali in vse prikazni pazno motrili z ono resnobo in samostalno rezerviranostjo, ki rusko novinstvo tako izvrstno odlikuje od fraznega nemškega. Moremo pa reči, da ruske novine Avstrijo in želje večine nje prebivalstva bolje poznajo, nego naše židovske, zato niso iz početka verjeli v bližnjo vojsko Avstrije, da si so vsled krika morale nekoliko pozorne biti.

Najbolj se je še mej ruski listi imenovanim zapadnim vojnim kombinacijam približeval „Golos“. On je s tem polemiziral zoper misel, da bi Avstrija Poljake v boji zoper

Ruse rabil, da je historično dokazoval: da se Poljaki Avstriji némajo ničesa zahvaliti, kajti da je Avstrija prva dala povod in iniciativo za deljenje Poljske (drugi historični viri dolže v tem nemško Prusko); da je Avstrija vnela prepri mej katoliki in unitarci na Poljskem; da je ravno Avstrija na dunajskem kongresu protivila se nameri ruskega carja Aleksandra I., zopet vspostaviti državo Poljske; da njih Rusija poljske republike v Krakovu l. 1846 uničila, niti ne Lvova l. 1849 bombardirala, ampak Avstrija: da se Poljaki za vse, kar denes imajo, zahvaljevati morajo porazom Avstrije pri Solferinu in Sadovi. Po tem tacem, pravi „Golos“ porogljivo, so Poljaki dosti pozabili, zato bi sprejem vladarjev tudi v Varšavi bil navdušen.

„Novoje Vremja“ pak je precej od kraje reklo, da cesarjev pot v Galicijo néma vojnega niti za Poljake političnega pomena. To „N. Vr.“ tudi kasneje potrujuje, pa z istimi razlogi podpira, namreč, da Poljaki najmenj od Avstrije morejo pričakovati ostvaritve in uresničenja svojih veliko-poljskih sanjarstev, kolikor jih še imajo. Največ, kar Poljaki od Avstrije želeti in doseči morejo, je federalizem za Galicijo, a federalizem ima za vsako državo le defenzivno moč, ofenzive ne bi imel. (Je tudi treba nij.)

Še bolj odločno zaporedom „St. Peterburgske Vedomosti“ konstatirajo, da néma cesarjevo potovanje v Galicijo druga pomena kot obiskovanje gospodarja jedne provincije svojega cesarstva: „Императоръ Францъ-Лосифъ съ большими тақтами показалъ польскимъ патриотамъ, что поездка его въ Галицию ни болѣ, ни менѣе, какъ посѣщеніе государемъ одной изъ провинијъ своей империї“.

Listek.

Z božjega pota.

Tudi jaz sem bil šel na božji pot k sv. Valentinu na Limbarsko goro, ki stoji tik dunajske ceste v sodnijskem okraji Brdskem, ter je do 27 kilometrov od Ljubljane. Gora je visoka kakih 1900 čevljev. Zarad svoje lege bila bi (in je bila uže) ta gora izvrstno strategiško selo. Krasen razgled se odpira s te gore v svojej lepoti po Kameniških planinah, po Julijskih planinah, po Dolenjskem do Kuma (3846' visok) in proti štajerskej meji. Narodne pravljice vedo marsikaj povedati o Limbarski gori, tudi kako se je tukaj božji pot začel, ki ima trikrat na leto svoje posebne shode (o binkoštih, v nedeljo pred kresom in 1. septembra).

Po več tisoč romarjev se snide na tej gori o teh časih, prišedših od vseh stranij Go-

renjske, slovenske Štajerske in nekaj Dolenjske. Daljni romarji prihajajo uže dan pred odločenim praznikom skoraj v nepretrglije vrsti po dunajskoj cesti od Štajerske in gorjenjske strani do podhriba limbarske gore. Kolikor se jih vozi, pusté svoje vozove v Krašnji (kjer sem se bil tudi jaz ustavl), ki leži ob vodi Radomlji tik Limbarske gore.

Od ondot morajo romarji peš navkreber po strmej gori, dokler v dobrej uri ne pridejo do cerkve na vrhu hriba.

Ti romarji so črez noč na gori, a ne igrajo „vrteča“, kakor je navada po božjih potih na Dolenjskem in drugod, so pri maši ob 6. zjutraj, ter potem domov odhajajo.

Pred vhodom na strmo goro vidimo ob cesti in travniku nekaj neizogibljivih spremjevalcev božjih potov, beračev in beračic, ki zaradi svojih bolezniij niso šli do vrha gore razpostaviti se romarjem. Berač s pol leseno nogo sedi poleg cestnega kámena, nekoliko

O volitvi v skupini Maribor-Ptuj

piše mariborski „Slovenski Gospodar“: Lotimo se volitve! Uzrokov imamo več ko dosti! Enkrat nas Slovencev živi mnogo, mnogo v tej skupini. Stopimo na dan, pokazimo se na političnem odru volitvenskem! Ne delajmo se, kakov da bi nas ne bilo! Do sedaj rogovili in razsaja v tej skupini in se šopiri nemško-liberalna, deloma izdajalno-prusačka stranka, sovražna Slovencem, nasprotna verskemu prepričanju katoličanov, pogubna našemu gospodarstvu. Beganje narodov, ščuvanje zoper verske naprave, škilenje v Bismarkovino, oderuščvo, uničevanje kmetov, propadanje obrtnikov, zapravljanje javnih denarjev, 500 milijonov novega državnega dolga, razklanje cesarstva v dve državi in še celo kopico drugih političnih grehov ima ta stranka na svojem rovašu. Vsak pametnjak razvidi, da bi bilo jako nevarno za vso Avstrijo, ako bi se po volitvah ta stranka zopet popela do prejšnjega gospodstva. Komur srce za Avstrijo, za njeni obstanek, za uresničenje novega blagostanja krepko bije, ta mora z vso močjo delati na to, da se ta ošabna in pogubna, mnogo umazana in sebična svojat potlači. Mi ne soražimo Nemcev, mi spoštujeemo in visoko čislamo vsakega poštenega in pravicoljubnega Nemca. Toda zavračali bodemo povsod in vselej tiste nemško-liberalne ščuvarje, tiste nemškutarske odpadnike, kateri nas Slovence vedno zasramujejo ter delajo na naše ponemčenje, a ob enem pa še prav hinavsko vpijejo: „nemščvo je v nevarnosti“. Ne, v nevarnosti niso Nemci, in te s takšnim „tatermanom“ strašiti, se reče prave Nemce le žaliti; v nevarnosti je le gospodstvo nemško-liberalne svojati ali

proč na nasprotni strani je beračica s skljčenima rokama, dalje sedi slepi mož s klobukom mej koleni. Z žalostnim glasom prosijo vsi mimogredoče romarje milih darov, rekoč: „prijatelj, prijatelj, usmilite se ubogega siromaka“, beračica moli z visokim glasom: „oča naš, kateri si v nebesih, prosim prijatelj, prijatelj v Krišči, dajte mi krajcar, krajcar“, — „ne vidim belega dné, zlatega solnca, oča, oča, usmilite se me, slepega siromaka, bodem molil za vas in za duše, ki so v vicah“, govoril slepec ter nadaljuje svoj dolgo zategneni oče naš, kjer se je bil ustavl ga moliti. Berač v vojaških hlačah, ki je v vojski l. 1848. ali 1859. ali 1866. eno nogo izgubil, zabava mnogokrat mimogredoče romarje s svojimi vojaškimi dovtipi.

Na dan „božjega pota“ pride tudi nekako inteligence z mesta Kámnika in z Ljubljane. V Krašnji se gospoda dobro počije, ker kaže tudi gospodskim romarjem, da gredó

„klike“. In če ta svojat propade, nij nobena škoda, nobena nevarnost, ampak velika korist, velika sreča za vso Avstrijijo. Naše cesarstvo ima poleg Nemcev še veliko več jednakopravnih Slovanov. Nemci in Slovani morajo se sporazumeti, pomiriti, da bodo vsi vzajemno delali za popravljanje porušenih naših gospodarskih razmer, vsi složno in veselo vrstili se okolo cesarskega prestola prevztišene hiše habsburške v obrambo zoper vsako jake sovražnike. Do tega zaželenega cilja pa pelja edino le odkritosrčno priznavanje zlasti narodnih pravic vsem avstrijskim narodom, ne pa večno ščuvanje in teptanje Slovanov, češ, „nemšto je v nevarnosti“. Sedaj imamo priliko tukaj nekaj storiti. Lotimo se volitve, pomagajmo nemško-liberalne kričače podreti! Pomagajmo vrlo avstrijske večini državnega zbora do enega glasa več. Podpirajmo z izvolitvijo vlad prijaznega moža ministerstvo grof Taaffejevo, ki si prizadeva Avstrijo urediti na podlagi pravičnosti do vseh njenih narodov! Vsak, ki našim besedam pritrdi in ima volilno pravico, naj se nje tudi posluži!

Lani bilo je v celej skupini 1200 volilcev in 2. Maribor jih je imel 625, Ptuj 160, sv. Lenart 30, Ormož 70, Ljutomer 80, Srednje 89, Bistrica 90, Mahrenberg, Muta in Vozenica vklj. 90, Slov. Gradec 63. Volit prišlo jih je samo 617. V Mariboru je dobil dr. Duhatsch 210 glasov, v Ptiji 95, v Ormoži 46, v Bistrici 55, v Slov. Gradci 46, vklj. 452. Drugi kandidat bil je socijalni-demokrat Wiesthaler in dobil v Mariboru 107 glasov, v Ormoži 15, v Ptiji 5, drugod pa nič. Tretji kandidat baron M. Rast dobil je v Ormoži 20 glasov, v Mariboru 11, v Ptiji 7, drugod pa tudi nobenega. Letos se glasilo do sedaj 4 kandidatje: nemški-liberalec dr. Schmidler, prusački liberalec Reuter, socijalni-demokrat Wiesthaler in nemški konservativec g. Franc Bindlechner! Slovenci takrat ne postavimo lastnega kandidata, ker bi to brez vspeha bilo. Zato bodo dajali svoje glase onemu, kateri nam najbolje ugaja, in ta je g. Fr. Bindlechner. Njega bodo volili!

Program hrvatskega bana.

V seji hrvatskega sabora dne 15. t. m. je bil hrvatski grof Pejačevič prečital svoj program. Dejal je: „Nagodba, kakor se je sklenila 1. 1868 mej Ogersko in Hrvatsko in kakor se je bila dopolnila 1. 1873 je po mojem mnenju jedina postavna podloga vseh ustavnih institucij Hrvatske. Po nagodbi zag-

peš po strmej gori dobro uro boda. Dobro se ločijo gospodski romarji od kmetskih, osobito kadar velja stopati navkreber po ozkih stezicah in kotajih. Skoraj za vsakih trideset stopinj postoji nežna gospica sè svojim „atjem“, ohlaja si gladko vroče čelo z veternikom, „ata“ se pa obrača na pot od koder prihaja, podpre se na gladko palico, ter z globokim dihljajem vsope svežen zrak, nabiraje si s tem novih močij za daljni pot. Kmetski romar se pa ne zmeni mnogo za take težave, da-si je moral marsikateri uže po pet, šest ali še po več ur koračiti po strmih brdih, močvirnatih travnikih in trdej cesti; obriše si potno čelo z „mijolkasto“ ruto, jo dene lepo v žep, ter zopet čvrsto dalje koraka, dokler nij na vrhu pri sv. Valentingu. Večkrat je bilo tudi videti kmetskega moža s krašnjo, ki je nesel „cuca ramo“ gospodskoga dečka zraven njegovih staršev, a mu nij bilo videti, da bi bil moral pogosto počivati sè svojim živim bremenom.

tovljene pravice dajejo dosti prostora za razvoj Hrvatske, posebno zagotavljajo popolnem našo narodnost ter odstranjujejo vse magarizovanje v Hrvatski. Zato bodo z vso svojo močjo delal na to, da se s pogodbo mej Ogersko ter Hrvatsko ustvarjene državopravne razmere utrdijo ter jih bodo branili proti vsakemu napadu. Jaz delam na to, da se pripravljano združenje Vojne Krajine s Hrvatsko prej ko mogoče izvrši. Notranja organizacija Hrvatske mora se po izkustvih zadnjih šest let reformovati in sicer se mora občinam delokrog zmanjšati; predraga finančna in davkovska uprava občin se mora reorganizovati. V deželnem budgetu mora se ščediti in podpirati bolj učni ter narodnogospodarski zavodi. Uprava Hrvatske pa naj se prične še-le tačas reformovati, kadar bodo uže Krajina združena s Hrvatsko.“ Koncem je dejal ban, da je opazil, da se disciplina mej uradniki ruši in da bo on delal strogo na to, da se bodo uradniki držali zakonov.

Čehi in Magjari.

Znano je, da so Hohenwarta pomagali vreči tudi Magjari, baje zato — kakor magjarski listi zdaj trdijo — ker se Čehi niso prej z njimi sporazumeli. Istina je, da so imeli Magjari tačas tudi v Cislejtaniji velik upliv in ga imajo še dan denes. Proti zdanju ne odločno nemškej Taaffejevej vladu so bili doslej Magjari neutralni in nedavno je prinesel „Pesti Naplo“ članek, ki govorji o sporazumljenji mej Magjari in Čehi ter pravi, da bi v to svrhu v Peštu odposlani češki pooblaščenci ondi bili iskreno sprejeti a njih uspeh bil bi odvisen od predlogov, katere bi prinesli sè soboj in od garancij, katere bi mogli Magjaram dati. In ker v istem smislu govorji tudi „Correspond. Hongroise“, kaže se, da vidijo Magjari določobstanek Taaffejeve vlade in da si hočejo zato bodočnost zagotoviti. „Corresp. Hongroise“ pravi, da predno bi se pričela dogovarjanja mej Čehi ter Magjari, morali bi se sporazumeti v dveh načelnih vprašanjih, namreč bi Magjaram morali Čehi obljudbiti, da brezpogojno odobrejo orijentno politiko Haymerlovo, v katerega Magjari stavijo popolno zaupanje in da Čehi ne bodo agitirali mej ogerških Slovani ter da se ne bodo umešavali v magjarske notranje zadeve. Na to odgovarja „Politik“, organ Riegrrov, da Čehi vidijo, da je treba sporazumeti se jim z Magjari, na to da jih nij še le grof Taaffe opozoril. Kar tiče „agitiranja“ mej ogerških Slovani,

pravi „P.“, da Magjari v tem oziru ne morejo pritoževati se. Popolnoma odobriti Haymerlove politike je nemogoče, ker je nejasna. Odločno zoper njegovo politiko bi pa morali biti, ako bi poskušal na pustolovski način nadaljevati jo na orientu, kakor bi to storili tudi Magjari. — Avstrije nij treba slavizirati, kakor se boje Magjari, a neslovanska Avstria nij da bi morala biti nemška, ki bi bila Ogerskej kmalu nadležna. Da se pa češka narodnost zagotovi na Češkem ter Moravskem, to je tudi v magjarskem interesu. Mogoče je torej sporazumljenje mej Čehi in Magjari. — Javno se je tedaj pričelo obravnavati to vprašanje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. septembra.

Peštanski mestni odbor je v svojej seji dné 15. t. m. sè 77 proti 76 glasom sklenil, da se ima nemško gledališče v Pešti odpraviti. Na galerijah je bilo vse polno ljudstva, ki je ta sklep z burnimi „eljen“-klici pozdravilo. Povodom tega dogodjaja piše dunajsk list, da Nemcem v Avstriji ne preostaje druga, nego da so ali kládivo ali nákovalo.

Vniranje države.

Ruski „Bereg“ v svojem uvodnem članku piše, da je Varnbūllerjeva trditev o Waddingtonovej izdaji ruske ponudbe o vojnej zvezi Rusije s Francosko — izmišljeno, ki ne zaslubi nobene vere. Nij mogoče skoro, pravi ruski list, da bi bil zaupen mož Bismarkov kaj tacega govoril. — Pruskim Nemcem pa tudi nij dosti za jedno laž več ali menj.

Nemčiji še ne zadostuje „zvez“ z Avstrijo, ona bi rada Francijo popolnem osamilala, potem bi se še le skrbij pred bodočnostjo iznebila. Bismark hoče, da bi k nemško-avstrijske zvezi pristopila tudi Italija, in poroča se celo, da je v Friedrichsruhe prišel te dni neki italijanski agent v tej zadevi k Bismarku. Sicer pa Italijani niso ni preumniti niti preoskrromni. Avstria bi jim imela dati Trentino, potem bi še le pristopili k zvezi in še potlej bi hoteli hitro več imeti.

Angleško časopisje tako simpatizuje sè Srbi in zadnjim člankom v „Istoku“, ki govorji o tem, da bodo Srbi proglašili svojega kneza za kralja, če to store Rumunci. Ugiba se, da je dotočni članek pisal sam Ristić, a da mu je Gladstone namignil, naj to stori.

Crnogorec so 8000 mož močni odmarširali do Mirkovic na albanskej meji. Ofenzivno bodo pa postopali proti Ulcinju samo če bodo evropske vlasti to od njih zahtevali.

Ako se v poslednjem trenotku ne bo boljšega domislil turški sultan nego še dalje kljuboval Evropi, potem je početek demonstracije evropske flote tudi početek občne akcije

Dospvši blizu vrh gore sega nam na ušesa hrumenje množice romarjev; dobro se ločijo glasovi beračev, katerih pajdaše smo videli uže pod goro ob cesti. Nekoliko korakov pred cerkvijo vidimo verne matere polagati v kapelico lesene križčke (lastnega pridelka) mej množico drugih, izmej katerih ima gotovo vsak po več prošenj ali zahval na sebi. Dim okolo cerkve nam pove, da se denes tukaj na prostem kuha, in res: meso, „ajmoht“, štruklji, kava, (ki pa črna brez cukra nij grenka, marveč kisl), kakor sem se sam prepričal), se prodaja tukaj za majhen gotov denar. V leseni barakah in pod kolibami iz gabrovih vej se vino in pivo toči; sešlo se je tu tudi veliko ljudij, želete si okrepat svoje trudne ude, ker bodo morali pri desetej maši in pridigi ves čas na trdih tleh stati.

Zvoni k desetej maši, ljudje vró v cerkev; kolikor jih ne more notri, obstopijo cerkveno obzidje, ter z odkritimi glavami niso vsi po-

božno pri sv. maši. — Po desetej maši privro romarji iz prostorne cerkve, obstopijo kolibe lectorjev, kjer obilo „odpustkov“ nakupijo. Prostori, v katerih se vino in pivo toči, se napolnijo z romarji, stare in mlade ženice hitéh kuriščem, dobodo ondi „kofeta“, „ajmohta“, štrukljev v skledico, sedejo z jedjo na bližnji kamen, kjer pojužinajo z veliko slastjo pičlo južino.

Nekaj gospodskih romarjev, nagledavši se lepega sveta pride si naposled tudi iskat kosila mej vrsto kmetskih romarjev. Pri nekem „lectorji“ kupoval sem odpustkov, ko zaslišim za svojim hrltom to-le klasično nemščino prav glasno govoriti: „mir zint aber auf der lond, hir is aber nit zo hajklih“, ozrem se in spoznam več „gospodčin“ s predmestja Ljubljane, ki so se prerivale skozi ljudstvo, ter so menda nalašč glasno govorile, da so s tem opozorile hribovce, češ, nij vsak dan božji pot, kadar bi prišli mi „gospoda“ z mesta mej kmete.

na Balkanu. Albanci se namreč z vso močjo protivijo odstopljenju Osinja ali Ulcinja Črno gorcev, a sultan Abdul jih podpira ter se kapricira na svojo voljo. Novo ministerstvo turško, jeden dan komaj staro, hoče zavoljiti tega odstopiti. Ono je namreč sklenilo, da se demonstracija evropske flote odvrne s tem, da se izroči Črnej gori Osinj. A sultan nij v to dovolil nego je ukazal, da se pošle velevlastim ostra okrožnica, ki bi protestovala zoper evropsko demonstracijo. Tudi prejšnje ministerstvo je zbog tega odstopilo.

Kedaj se prične demonstracija evropskega brodovja, ne ve se še prav. Vendar se poroča, da bode angleški admiral Seymour v dan 20. t. m. prevzel nadpoveljništvo nad mejnaročno floto; pred Ulcinj pa je odposlal na ogledovanje parnik "Helicon".

Italijanski finančni minister Magliani je sredo izročil predsedništvu zbornice proračun za leto 1881. Rednih dohodkov je zaznamovanih 1210, a troškov 1118 milijonov frankov. Izredni dohodki 8 milijonov, a troški 65 milijonov. Tako je namreč račun ministrov.

Dopisi.

Iz Vipave 13. septembra. [Izv. dop.]

Dne 8. septembra so nas počastili s svojim obiskanjem vrli Skedenjski pevci, ti hrabri pionirji Slovenstva na obali sinje Adrije. Prisreno smo se jih veselili, z navdušenjem smo jih sprejeli v svojo sredo. Da pa nij bil formalen sprejem tudi tako veličasten, tako doosten, kakor so naši gostje po pravici smeli pričakovati, tega niso krivi Vipavci. A kaj pomagajo rekriminacije post festum!

Slovenci smo pevsk narod, to je uže davno znano, a vnovič so nam to dokazali pevci tržaške okolice. Težavna Ricijeva maša se je pela prav precizno. Pri obedu so mej vrstečimi se napitnicami gostje pevci kar vse elektrizovali. Isto tako je ta močan zbor zvečer pri "besedi" posebno odlikoval se in naše v velikej množini zbrano občinstvo mu je tudi demonstrativno izraževalo svojo pohvalo. Da smo se Vipavci s pravo pobratimsko ljubezno oklenili svojih gostov je to dokaz, da so se ti še le 9. t. m. popoludne mogli od nas ločiti.

Hvala vam še enkrat v imenu vseh Vipavcev, vam, borilcem za narodno svobodo! Bodite tudi v prihodnje zvesti stražarji slovenske Adrije, da bode trdna ograja proti oholemu lahontvu; čuvajte to divno morje s paznim očesom, da se bodejo naši protivniki prepričali, da to morje je slovansko, da to bregovje je bilo last naših pradedov. S trdnim zaupanjem in moškim ponosom gleda na vas ves slovenski narod. Sprejmite torej še enkrat naš bratski pozdrav!

"Haben's pir?" ogovoré te mestjanke natakarico pri bližnjej baraki, "imamo pivo, imamo", pravi natakarica; "a ja, aber šav, hir fršten's aber nix tajč," djala je potem gospica, se je sè svojimi prijateljicami vsela, dobila piva in kar je še želela.

Ljudstvo, katerega se je bilo zbralo v ogromnej množici, odšlo je kmalu proti domu, osobito ker ta dan nij bilo popoludne litanijski v cerkvi, kakor o drugih shodih na tej gori. Dežja tudi nij bilo še mej tem časom, (kar nij dobro pristalo "žegnanju"), pač je na večer dopolnil, kar je po dnevi zamudil. Pogrešal sem na tem božjem poti Bele-Kranjee, staroveranske Uskoke, koji po Dolenjskem v največjem številu priromajo na vsa božja pota.

Prilika mi je bila, da sem si ogledal še enkrat lepi svet na vse strani, ter poizvedel, koliko priprav morajo storiti razni vinotoči, kuharji in kramarji, ki so hoteli tolikoštevilni množici preskrbeti živeža za en dan.

Pri predstavi gledaliških iger so se posebno odlikovale gospodična K. Dolenčeva in gospodične Kobalove. Tudi njim prisrčna zahvala! Nadejamo se, da bodo vselej pripravljene posvetiti svoje moči slovenskej dramatiki.

Popoludne je bila, kakor ste uže v svojem listu objavili, tombola kmetiškega orodja pod milim nebom. Ta ideja zaslubi popolno priznanje. S tem se budi mej ljudstvom veselje do umnega kmetovanja, do napredka. Če je uže bilo občinstvo pri "Besedi" izredno mnogočrno, ne da se gnječa pri tomboli popisati. Da boste imeli pojem o ogromnej množici, naj vam povemo, da je gostilničar blizu ležeče restavracije "Podskalo" potočil okolo 60 reci šestdeset sodčkov piva in nad tri hektolitre vina. To je nekaj kaj ne da! ob 7. uri zvečer niste dobili v celej Vipavi kapljice piva.

Tako se je vsa slavnost dostoju izvršila, dasiravno gg. aranžeri niso bili povsod tako gibčni, kakor bi trebalo.

K Stanko Vrazovej svečanosti.

Izmej dopisov, ki so slavnostnemu odboru došli, hočemo priobčiti samo zanimivo pismo čestitljivega veterana štajerskih narodnih Slovencev in prijatelja pokojnemu Vrazu g. dr. Stefana Kočevarja. On piše:

Vaše blagorodje!

Leta 1831 pride moj prijatelj Anton Murko v Beč, da bi se zdravilstva učil. Pa je imel s spisovanjem slovenskega besednika vedno opraviti, da nij bilo časa učeb zdravilstvenih udeležiti se, akopram sem ga pogosto nagovarjal, naj bi se vsak drugi dan vsaj jedno uro v anatomici vežbal. Tudi ga je začožnik besednika, knjigotržec Janez Greiner priganjal, naj delo dovrši. Jedenkrat, to je bilo poletni dan l. 1832, sva se pomenovala o slabem stanju slovenščine zarad malega števila domoljubnih Slovencev.

V Gradci so bivali Matjašič, Klajzer, Vojgrin, Knupleš in Verblač. Muršec (zdaj zlatomašnik) je kaplanoval v slovenskih Goricah, tudi sva mislila na Krempla, Volkmar, Dajnka in Modrinjaka. Ti so bili na levej strani Drave.

Na desnej strani Drave sta pela Slomšek in Lipold ter Korošci so imeli svojega Jarinka, Kranjci so čislali več domoljubov, in so se ponašali z Vodnikom, Kopitarjem in Čopom.

Gotovo je to bilo malo število domoljubov poleg razširjenega renegatstva in splošne nezavednosti naroda.

Obupati je bilo na bodočnost!

Tužna domovina!

V teh mislih sva utihnila in jeden čas molčala. Netom se opomenim in rečem: Morda nij vse zgubljeno, gotovo so v Gradci novih domoljubov pridobili. Matjašič bom pisal in ga vprašal o stanju naše reči.

Matjašič ali ako se ne motim, na mesto njega mi Knupleš odgovori in prijavi, da imamo dva mlada Slovence, od katerih jeden Homera, drugi Virgila slovenski uči. Ta Slovenca sta bila Stanko Vraz in Miklošič. To sporočilo je mene in Murka jako razveselilo, kajti sva uže vedela o veleumnih imenovanih Slovencih.

Da sta ta dva v kolo domoljubov stopila, je bil, kakor zdaj vem, velik, velik dobitek za Slovence in sploh za Slavjane. Slava njima ostane nevenljiva.

V jeseni l. 1832 sem se pri velečisanem izvrstnem podporniku Slovencev gospodu Ferd. Dominikušu, ki je takrat kot št. št. dačni kontrolni komisar v Gradci stanoval, ž njima snidil in pobratil se. Od tistega časa sva si z Vrazom dopisovala, in on me je v Podčetrtek,

kjer sem kot okrajni zdravnik v službo stopil, od 1. 1836 do 1850 vsako leto obiskaval.

Najine misli so bile jednakne, namreč, da za naš narod nij otetja, ako se s Hrvati ne zdedinimo, najino prijateljstvo je bilo čisto in iskreno. To Vam prijavim, kar še mej našim domoljubim nij znano in ob jednem izrazim obžalovanje, da zarad rahlega zdravja ne morem udeležiti se svečanosti, pri katerej se slavlja spomin na nepozabljivega izvrstnega pesnika Stanka Vraza.

Z odličnim spoštovanjem

Vaš sluga

Dr. Kočevar m. p.

V Celji dné 6. sept. 1880.

Domače stvari.

— (Realka v Ljubljani) od leta do leta pada, kakor se gimnazija vzdiguje. V zadnjih treh letih ima ljubljanska c. kr. realka za 190 učencev menj, vsako leto menj. Letos se je za prvi razred oglasilo le 60 učencev. — S tem nečemo reči, da je šola slaba, če se prav samo nemčari na njej, (kar se itak žalibog po vseh naših šolah), temuč starši izprevidevajo, da fant iz gimnazije lehko vstopi kamor hoče, a iz realke ne more.

— (Spet Slovenec na tuje!) Mej počitnicami sta bila spet dva odlična srednješolska profesorja iz svoje slovenske domovine prestavljeni na tuje. Gosp. prof. dr. Peter Stornik, koroški Slovenec iz Beljaka prestavljen v dunajski Hernals, in g. dr. Anton Primozič, goriški Slovenec iz Pevme pri Gorici je s tržaške gimnazije prestavljen v Igavo na Moravskem. — Pri nas moramo imeti tuje nemške profesorje, ki prav nič našega deželnega jezika ne umejo, a naše rojake pošiljajo na tuje mej Nemce!

— (Nemški "schulverein" in pa "thierschutzverein".) Za nemški "schulverein", ki ima, kakor znano, varovati jezik tistim Nemcem, kateri so od nas Slovanov, zlasti od Čehov in od grozovitih Slovencev v nevarnosti, da se poslovanijo, — nabira baje v Ljubljani tudi neki uradnik po imenu Janesch. Ta mož je pa prej zmirom nabiral doneske za nekov nemški "tierschutzverein". Zakaj in s kako asocijacijo idej g. Janesch, prej agent "thierschutzvereinski", pobira zdaj za nemški "schulverein", tega pa ne vemo, temuč ugi-bajte sami, če se vam ljubi.

— (Odbor za obdelovanje močvirja) je imel včeraj dné 16. sept. sejo. Obširno poročilo priobčimo jutri.

— (Škandal v Mariborskem okraju nem zastopu.) Gospodje Schmiderer-Duchatsch-Girstmajerjevi mislili so, da je sedaj vse v redu zastran 4600 gld. katere so dali v shodu 14 načelnikov okrajnih zastopov Seidlu darovati. Ali varali so se, kakor "Gosp." poroča. Štirnajst zastopnikov mariborskega okraja, namreč gg.: Simon, Kodela, Bindlechner, Badl, dr. Sernek, Šikar, Robič, Lorber, Vajngerl, Vračko, Flucher, Vajksel, Gert, Mohorko in dr. Radaj so podpisali vlogo do načelnika dr. Schmidererja, v katerej zahtevajo po postavi, naj skliče občni zbor okrajnega zastopa, da mu predloži Seidlov račun o "Kreisamt" v pretresavanje in končno sklepanje o njem, kajti mariborski okraj terja, kolikor mu od imenovanih 4600 gld. dohaja. Dalje je v imenu mariborskega mesta isto tako župan g. dr. Reiser pismeno protestiral zoper pometanje z denarji na škodo mesta, ki ima tudi delež zahtevati od onih 4600 gld. Slišimo, da bo nekaj jednakega došlo tudi iz

Ptuja, Ormoža, Ljutomera in sv. Lenarta. Mislimo, da se bo gospodoma Schmidlerju in Duchatschu dovolj glasno zatrgalo, da moreta z lastnim denarjem delati, kakor hočeta, ne pa z drugim.

(Iz deželnega odbora.) V seji 4. t. m. se je gosp. Semen, okrajni sodnik v pokoji, sprejel za pomočnega koncipista pri deželnem odboru. — Glede sirotinskih ustanov se je sklenil v načelu, da se ustanove za Lichtenturnovo dekliško sirotnico pomnože in da se bode tudi kakih 40 dečkov oddala v drugo sirotnico, ki se bode še letos ustavila. Poleg tega se bode tudi še nekoliko sirotinskih ustanov izplačevalo, kakor doslej, na roko. — V seji 10. t. m. se je ustanova za vrborejo na šoli obrtniškega muzeja dunajskoga oddala Janezu Rode-tu iz Ljubljane, ustanova za rezljanje lesa se vnovič razpiše po okraji kočevskem, ribniškem in velikolaškem. Prebivalce teh okrajev opozorujemo posebno na veliko dobroto te ustanove, po katerej je mogoče, da se važna obrtnija z leseno robo v korist dotičnim krajem zdatno povzdigne. Ustanova za lončarsko šolo se nij oddala, ker se nij nobeden sposoben prošnjik za-njo oglasil.

(Premogova z druga v Trbovljah) hoče akcije pomnožiti do 1,700.000 gol-dinarjev in prioritete do 2,400.000 gold.

(Iz seje kranjske družbe kmetijske) poročajo „Nov.“ C. kr. deželni šolski svet je po sklepnu deželnega zborna izročil odboru peticijo učitelja Ranta, ki se glasi na to, naj bi se pri delitvi državnih podpor, kmetijstvu namenjenih, ozir jemal na šolske vrte in drevesnice; — odbor si je to željo „ad notam“ vzel. — Odgovor gosp. župnika Mesarja, predstojnika podružnice kmetijske bohinjske, ki je bil od družbe kmetijske vabljena, naj le-tos nadaljuje popotni nauk o mlekarstvu in sirarstvu zunaj Bohinja, je odbor zadovoljno na znanje vzel. Gosp. Mesar misli, da mu bo mogoče to podučevanje začeti sredi meseca oktobra in dognati ga koncem novembra v Gorjušah, Bohinjskej Beli in Kupleniku, morebiti tudi v Podhomu; prizadeval se bode za povzdrogo planinskega gospodarstva ves vneti in v mlekarstvu dejansko izvedeni gospod Gorencem temeljito dokazati dobiček, ki dohaja gospodarjem iz tega, da porabijo mleko za narejanje sira in to skupno, to je, v sisarskih zadrugah. — Podružnici bohinjskej se prošnja za denarno podporo pri vzdržavanji plemenskega bika ni mogla vslišati; prvič zato ne, ker odbor nema nobene subvencijske zaloge, drugič pa ker je res žalostno slišati, da se postava o vzdržavanji plemenskih bikov od 16. svečana 1879. leta tako nemarno spolnjuje, da si občine skor nikjer ne omisljujejo dobrih plemenskih bikov, ki so podlaga napredku živinorejskemu. Odbor od več strani (tako nedavno iz Kompolj, Dobrepolj itd.) dobiva pri-tožbe, da nemajo bikov in da naj jim jih družba kmetijska da, kakor da bi družba kmetijska imela polne hleve juncev ali pa polne žaklje denarja! Družba kmetijska je dobro pos�avo predlagala sl. deželnemu zboru, al on jo je pokopal s tem, da je občinam nakup plemenskega bika na prostu voljo dal; od tod ovira živinorejskega napredka! Zato je odbor izrekel žalovanje, da večina deželnega zborna nij hotela sprejeti navedene postave tako kakor mu je predlagal odbor družbe kmetijske, da vsaka občina mora za 80, k večemu za 100 krav omisliti si plemenskega bika. — Odbor je zavzano na znanje vzel poročilo gosp. dekanu

Struceljna, predsednika kmetijske podružnice notranjske Bistrice, o vodnjaku Trnovskem, ter to temeljito poročilo izročil c. kr. deželnej vladi.

(V Ptuj) je dné 10. sept. došel z Dunaja četrti pionirski bataljon.

(V Celje) pride 35. lovski bataljon, pa tudi dopolnilne zaloge bataljonov 7., 8., 19., 20.

(Čudno smrt storila) je dné 10. t. m. v Trobljah, starotržke fare pri Slovenj Gradci 2 1/2 leta stara deklica Marija Godec. Gospodinja je postavila škaf pod kap, da bi deževnice nalovila. Omenjena deklica pride skrivaj do posode, se v tisto nagnе takо, da z glavo do vode segne. Nezmožno dete se nij moglo več zravnati in se je v plitvej posodici utopilo.

(Dac.) Finančno vodstvo za Kranjsko naznanja, da se bodo vršile pogodne obravnave o užitnini od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa za leto 1881, mogoče tudi za leti 1882 in 1883, v dačnih okrajih: Brdo, Litija, Idrija in Kámenik. Pogodba bode se vršila za vsak okraj posebe v dotičnih prostorih c. kr. davkarij dne 30. septembra t. l. ob devetjuri dopoludne. Terja se kot letna pogodna navprečina za okraj brdskega 9360 gl., litijske 21.870 gl., idrijske 13.000 gl., kámeniške 17.200 gl.

(K Vrazovoj svečanosti.) Hrvatski Obzor piše: Jučer u sredu kao na osmici Vrazove svečanosti sastali su se ormužki rodoljubi u Ormužu i odaslali su sledеći brzojav na „Maticu Hrvatsku“: „Sabrani ormužki rodoljubi slaveći osmicu Vrazove svečanosti, kliču svim prijateljem ove uzvišene svečanosti gromoviti Živio!“ — Na ovaj pozdrav odzdravila je „Matica Hrvatska“ isto tako brzojavno na ruke dra. Geršaka u Ormuž: „Srdačna hvala u ime Hrvata na ljubeznom pozdravu ormužkih rodoljuba, koji ste nam omogućili svečanost toli sjajnu i naroda dostoju. Neka Svetogovič blagoslov i učvrsti u duhu Vrazovu bratsku uzajamnost izmed Slovenaca i Hrvata, koju toli liepo zasvjedoči i poslednja svečanost. Živeli!“

Razne vesti.

(Oderuh umorjen.) V Ilonči na Zgornjem Ogerskem je nekdo posojevalca denarja in oderuha, juda Spielmana, ko je ravno zvečer molil, skozi okno v hišo ustrelil. Ta jud je bil neusmiljen terjavec neusmiljenih obresti.

(Onam' onamo — revolucionarska pesen.) V Glasu Črnogorskem čitamo, da je trgovec R. Besarević, ko je prišel iz Sarajeva v Trebinje tam v nekem društvu pel črnogorsko pesen „Onam' onamo“. Nekdo ga je slišal, naznanih ga avstrijskej sodniji, katera je pevca obsodila zbog te „veleizdajne“ pesni na tri dni zapora. — Včasi so tako tudi rusko himno pri nas preganjali. Zdaj se nihče ne zmeni, če se pojne in Avstrija bolj trdno stoji, kot je tačas.

(Nesreča na železnici.) Poroča se iz Londona: Na južno zapadnej železnici ne daleč od postaje Nine-Elms je trčila neka mašina, ki se je ravno vračala iz postaje Waterloo z vlakom, ki je peljal v Hampton Court. Parostroj tega vlaka je vrglo iz tira in še jeden wagon ter je pet ljudij ubilo se, okolo 40 pa je ranjenih.

(Cel vlak izgubil se.) Kansas Pacific železnica združenih držav severo-ameriških uže dolgo išče necega vlaka, ki se je bil izgubil. 2500 dolarjev je potrosila za to iskanje, pa zastonj. Okolo 400 milj zapadno od Kansas City gre železnica skozi vas Monotony, nad katero je pred kratkim ljutil silen vihar ter je voda odtrgala nad 600 črevljev železne ceste. Bližnja okolica, velikanska planjava, je

stala 8 črevljev pod vodo. Sodi se, da je voda odnesla cel to voren vlak ter ga je kje zemlja zasula. Jednak slučaj se je dogodil uže tudi 1. 1878.

Tujiči.

17. septembra:

Pri Slovu: Kaufman iz Maribora. — Luteršek iz Reke. — Prukner iz Zagreba. — Reichold iz Gradca. — Warto iz Trsta. — pl. Radics iz Ljubljane. — pl. Rudolph iz Dunaja. — Perdan iz Kočevja. — Weitzenböck iz Dunaja.

Pri Mateti: Kosak, Bocka iz Gradca. — Mateti iz Trsta. — Balant iz Dolenjskega. — Fischer, Lenassi iz Gorice. — Heisig iz Dunaja.

Dunajska borza 17. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	50	"
Zlata renta	88	"	40	"
1860 drž. posojilo	131	"	50	"
Akcije národne banke	823	"	—	"
Kreditne akcije	286	"	10	"
London	118	"	10	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	41 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	6 1/2	"
Državne marke	58	"	20	"

Javna zahvala.

C. kr. vzajemno zavarovalno društvo zoper ogenj v Gradeu podarilo je podpisnej prostovoljnje požarnej brambe za napravo gasilnega orodja 40 gold., za katero darilo izrekuje najtoplejšo zahvalo (446)

Poveljništvo prostovoljne požarne brambe

v Škofje Luki, dné 15. septembra 1880.

Karl Triller,
priročnik.

L. Sadar,
glavar.

V katoliškej bukvarni, stolni trg št. 6, v Ljubljani, se dobivajo sledeče

vojaške knjige,

za c. kr. vojake slovenske narodnosti, potrjene od vis. c. kr. državnega vojnega ministerstva.

1. Službovnik, I. del, (slov.)	gld. — 35.
2. " II. " (slov.-nemšk. v vprašanjih in odgovorih)	— 30.
3. " II. " (slov.-nemšk. v vprašanjih in odgovorih)	— 40.
4. Službovnik, III. del, (slov.-nemšk. v vprašanjih in odgovorih)	— 30.
5. Garnizonu in stražna služba, (slov.-nemšk. v vprašanjih in odgovorih)	— 35.
6. Nova puška, (slov.-nemšk. v vprašanjih in odgovorih)	— 26.
7. Poduk o zemljitšču, (slov.)	— 10.
8. Bojna služba, raztreseno vojevanje, nova puška in slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček, (slov.)	— 40.

Vse knjige, ki se na tukajnjih šolah potrebujejo, atlanti itd., nahajajo se zmirom pri nas. Sprejemamo tudi naročila na vse domače in tuje žurnale in časopise ter zagovljamo najboljšo postrežbo.

(445—1)

Katoliška bukvarna.

za gosli, gitare in citre iz tovarne bratov Kirchner na Dunaju prodaje

Vaso Petričić,
v Ljubljani.

Henrik Ničman,
v Ljubljani, na starem trgu št. 5, (blizu železne mostu), priporoča svojo

veliko zalogu šolskih knjig in vsega družega potrebnega

pisalnega orodja za ljudske šole i. t. d. i. t. d.

Gostilna v najem.

Gostilna, ležeča na Karlovsko-Metliškej cesti v „Resi“, dà se z gospodarskimi poslopiji in okolo 75 oralov zemljšča vred na več let v najem. Natančneje pové graščinsko oskrbnštvo v Bibniku, pošta Metlika.

(442—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.